

Med fremstillingen har forfatterne samlet en stor materialemængde og har formået at fremlægge den på en overskuelig og forståelig måde. Samtidig kendetegnes fremstillingen af begrænsningen kunst. Det betyder dog også, at en lang række lokaliteter og detaljer har måttet forbigåes. Disse kan imidlertid efterforskes ved at benytte bogens glimrende litteraturliste. Bogen er et »must« for ikke blot byhistorikere, men for alle med interesse for periodens historie og arkæologi.

Poul-Erik Bjørn Nielsen

Lexikon des Mittelalters IV: Erzkanzler bis Hiddensee. München & Zürich: Artemis-Verlag, 1989. 2220 spalter. Ca. 275 kr. pr. hefte.

Foreliggende bind fører udgivelsen et langt stykke frem i alfabetet. Blandt de virkelig store opslagsord finder man geografiske størrelser: Flanderen, Franken (38 spalter), Frankrig (50 spalter!). Lande som Finland (J. Vahtola) og Esten/Estland (H. von zu Mühlen) har desværre fået væsentlig mindre plads, lidt bedre er nogle bidrag under Friesisch. Skandinaviendækning i regionalt disponerede sagsartikler var at vente: Familie og Frau (Birgit Sawyer), Franziskaner (Jørgen Nybo Rasmussen), Fürstenspiegel (Sverre Bagge), Grundherrschaft (Erik Ulsig), mere overraskende Gesandte og Hafen: høj- og senmiddelalder (Thomas Riis). Den faste medarbejder for norrøn kultur, Harald Ehrhardt, har udover mange egne temaer behandlet det skandinaviske aspekt af f.eks. Florisdichtung, Geistliche Dichtung, Hagiographie (der er intet om Sverige!) og Haus, og han er eneforfatter til f.eks. Folkunger (hvor dog et væsentligt aspekt mangler, da forf. ikke præsenterer Erik Lönnroth, De äkta folkungarnas program 1944), Fylke, Gorm den gamle, »Heerweg« (=hærvejen). Skuffende er nogle geografisk disponerede sagsartikler, hvor Skandinavien ikke er kommet med: Finanzwesen, Heer-Heerwesen, hver på 20 spalter; Flotte (16 spalter), der geografisk kun strækker sig til »Nordeuropa«, Gesetzgebung, der ikke går nord for Tyskland, og Folkland, der kun drejer sig om England, medens Upplands tre folkland ikke er kommet ind i søgelyset. I flere gode artikler fra handel og økonomi har man renonceret på regional inddeling, f.eks. Fähre, Fernhandel, Fischfang, Frondienste, Fuhrwesen, Fürkauf, Gast, Handel, Hanse (jfr. dog Gotlandfahrer). Spredningen blandt deltagende skandinaviske forskere er glædeligt stigende: medens Bengt R. Jonsson skriver om Folkevise, Else Roesdahl om Fyrkat, Peter Korsgaard om Færøerne, Jon V. Sigurdsson om Gode, Niels Lund om Grønland og Agneta Lundström om Helgö, for kun at nævne nogle, er dog f.eks. Gotland, Gokstadskibet, Grágás, Gutalagen, Gutasagan og Hávamál gået til tyske medarbejdere. Grevens Fejde (Grafenfehde) og Skt. Henrik af Finland er slet ikke kommet med, derimod er en række kongebiografier (Hákon, Hans, Harald, Hardeknud) forfattet af nordiske forskere. Blandt bindets værdifulde bidrag kan udover ovenstående nævnes Europäische Expansion, Feudalismus, Form/Materie, Geisteskrankheiten, Geographie, Glossen/Glossare. Men hvem kommer på den gode ide at søge efter opslagsordet »Farbigkeit der Architektur«! Som helhed holder udgivelsen sit høje niveau og forbedres i bredde, og man håber, at bestræbelserne efter at opnå et bredere spektrum af medarbejdere fra andre end det tysksproglige forskermilieu ikke afmattes.

Tore Nyberg